

V. I. Lenin

RSDAP:s femte kongress 30 april-19 maj (13 maj-1 juni) 1907

6. Tal om hållningen till borgerliga partier 12 maj 1907

Frågan om vår hållning till de borgerliga partierna är kärnpunkten i de meningsskiljaktigheter i principiella frågor som sedan länge kluvit den ryska socialdemokratin i två läger. Redan före revolutionens första stora framgångar, eller t o m före revolutionen – om det är tillåtet att tala på detta sätt om den första hälften av 1905 – existerade redan två åtskilda ståndpunkter i denna fråga.

Striden stod om värderingen av den borgerliga revolutionen i Ryssland. De två tendenserna inom socialdemokratin var eniga om att denna revolution var en borgerlig revolution. Men de skilde sig åt i sin uppfattning av denna kategori, och i sin värdering av de praktiska och politiska slutsatser som man drog därav. En flygel av socialdemokratin – mensjevikerna – tolkade detta begrepp så att bourgeoisin var drivkraften i den borgerliga revolutionen, och att proletariatet bara kunde inta en position av “yttersta opposition”. Proletariatet kunde inte åta sig uppgiften av att genomföra revolutionen oberoende eller att leda den. Dessa meningsskiljaktigheter framträdde särskilt bjärt under diskussionerna i frågan om en provisorisk regering (för att vara mera exakt huruvida socialdemokraterna skulle delta i en provisorisk regering) – diskussioner som föregick 1905. Mensjevikerna förnekade att det skulle vara tillåtet för socialdemokraterna att delta i en provisorisk revolutionär regering, främst eftersom de ansåg bourgeoisin vara den ledande kraften eller ledaren av den borgerliga revolutionen. Denna ståndpunkt fann sitt klaraste uttryck i de kaukasiska mensjevikernas resolution (1905), som godkändes av den nya *Iskra*. Denna resolution påstod rent ut att ett socialdemokratiskt deltagande i en provisorisk regering skulle skrämja bort bourgeoisin, och därigenom *inskränka revolutionens omfång*. Vi har här ett klart medgivande att proletariatet inte kan och inte bör gå längre än bourgeoisin i den borgerliga revolutionen.

Bolsjevikerna var av motsatt åsikt. De hävdade otvetydigt att vår revolution till sitt sociala och ekonomiska innehåll var en borgerlig revolution. Detta innebär att revolutionens syften, den revolution som nu äger rum i Ryssland, inte går utöver det borgerliga samhällets gränser. Tom den mest totala seger för den nuvarande revolutionen – med andra ord, uppnåendet av den allra mest demokratiska republik, och konfiskationen av alla jordagods av bönderna – skulle på intet sätt beröra grundvalarna för det borgerliga samhällssystemet. Privategendomen till produktionsmedlen (eller privat brukande av jorden oavsett juridisk ägare) och varu-ekonomi kommer att bestå. Det kapitalistiska samhällets motsättningar – och den viktigaste av dem är motsättningen mellan lönearbete och kapital – kommer inte bara att bestå utan att bli alltmer akuta och djupgående, att utvecklas i en mer omfattande och ren form.

Allt detta borde vara utom tvivel för varje marxist. Men av detta följer inte alls att bourgeoisin skulle vara den drivande kraften eller ledaren i revolutionen. En sådan slutsats skulle vara en vulgarisering av marxismen, skulle ge uttryck för en oförmåga att förstå klasskampen mellan proletariatet och bourgeoisin. Faktum är att vår revolution äger rum i en tid då proletariatet redan börjat betrakta sig själv såsom en särskild klass och att sluta sig samman i oberoende klassorganisationer. Under sådana omständigheter använder proletariatet alla demokratins landvinningar, använder varje steg mot friheten, för att stärka sin klassorganisation mot bourgeoisin. Härav kommer bourgeoisins oundvikliga strävanden att slipa bort revolutionens

skarpa hörn, att inte tillåta den att uppnå sin kulmen, att inte ge proletariatet tillfälle att oförhindrat driva sin klasskamp. Antagonismen mellan bourgeoisin och proletariatet tvingar bourgeoisin att försöka bevara vissa instrument och institutioner hos den gamla regimen för att använda dem mot proletariatet.

På sin höjd utgör därför bourgeoisin i perioden av den mest betydande revolutionära uppsving ett element som vacklar mellan revolution och reaktion (och som gör det inte av en slump, utan av nödvändighet, i kraft av sina ekonomiska intressen). Därför kan bourgeoisin inte vara ledaren i vår revolution.

Det största särdraget hos denna revolution är agrarfrågans akuta karaktär. Den är mycket mera akut i Ryssland än i något annat land under liknande betingelser. Den så kallade bonde-reformen 1861¹ genomfördes så ofullständigt och så odemokratiskt, att de huvudsakliga grundvalarna för det feodala godsägarväldet förblev orubbade. Av detta skäl visade sig agrarfrågan, dvs böndernas kamp mot jordägarna för jorden, vara en av den nuvarande revolutionens prövostenar. Kampen om jorden tvingar oundvikligen enorma bondemassor in i den demokratiska revolutionen, ty endast demokratin kan ge dem jord genom att ge dem statsmakten. Bondeklassens seger förutsätter det totala förintandet av godsägarväldet.

En sådan kombination av de sociala krafterna leder oundvikligen till slutsatsen att bourgeoisin vare sig kan vara drivkraften eller ledaren i revolutionen. Endast proletariatet är istånd att fullborda revolutionen, dvs uppnå en total seger, Men denna seger kan endast uppnås om proletariatet lyckas förmå en stor sektor av bondeklassen att följa deras ledning. Den nuvarande revolutionens seger i Ryssland är bara möjlig i form av en revolutionär demokratisk diktatur av proletariatet och bönderna.

Det korrekta i denna framställning av frågan, som hänför sig till början av år 1905 – jag syftar på Ryska Socialdemokratiska Arbetarpartiets tredje kongress våren 1905 – vann en fullständig bekräftelse genom händelseutvecklingen i alla de väsentligaste stadierna i den ryska revolutionen. Våra teoretiska slutsatser bekräftades i praktiken under den revolutionära kampens förlopp. I oktober 1905, vid revolutionens själva höjdpunkt, befann sig proletariatet i ledningen, bourgeoisin vacklade och tvekade, och bönderna krossade storgodsen. I alla den revolutionära maktens embryonala organ (de arbetardeputerades sovjet, sovjeterna av bonde och soldatdeputerade etc) utgjorde proletariatets representanter de ledande elementen, åtföljda av de mest avancerade bland den upproriska bondeklassen. Vid tiden för första duman bildade bönderna omedelbart en demokratisk "trudovik"-grupp, som var mera vänster, med andra ord mera revolutionär än liberalerna – kadeterna. Vid valen till andra duman besegrade bönderna liberalerna helt och hållet. Proletariatet marscherade på, medan bönderna mer eller mindre beslutsamt följde i dess spår mot självhärskardömet och mot de vacklande liberalerna.

Jag ska nu övergå till det resolutionsutkast vi har framför oss. De meningsskiljaktigheter jag har beskrivit återspeglas helt och hållet i motsättningen mellan de bolsjevikiska och de mensjevikiska resolutionerna. Det bolsjevikiska resolutionsutkastet baseras på en definition av *klassinnehållet* i de viktigaste *typerna* av borgerliga partier. Vi skisserade vår resolution på samma sätt inför enhetskongressen i Stockholm.² Där påvisade vi tre huvudtyper av borgerliga partier: oktoberisterna, liberalerna och bondedemokraterna (vid denna tid hade de ännu inte helt och hållet framträtt, och ordet "trudovik" existerade inte i den ryska politiska vokabulären). Vår resolution idag har bibehållit samma uppbyggnad. Den är helt enkelt en modifikation av Stockholms-resolutionen. Händelsernas lopp har bekräftat dess grundsatser i

¹ Dvs livegenskapens avskaffande, som dock bevarade det feodala godsägarförtrycket över bondehushållningen med undantag av att bönderna inte längre kunde köpas och säljas till en person.

² Efter andra kongressen 1903 hade bolsjevikerna och mensjevikerna fungerat som två skilda partier. Vid fjärde kongressen 1906 förenades de formellt.

en sådan utsträckning att endast mycket små förändringar behövdes för att ta vederbörlig hänsyn till de erfarenheter man vunnit under den första och andra duman.

Den mensjevikiska resolutionen på enhetskongressen gav ingen analys av vare sig partityperna eller deras klassinnehåll. Resolutionen påstår helt uppgivet att "borgerligt demokratiska partier har först nyligen börjat bildas i Ryssland och har därför ännu inte hunnit erhålla karaktär av stabila partier" och att "i nuvarande historiska skede i Ryssland existerar det inga partier som på samma gång inom sig skulle kunna rymma en konsekvent demokrati och en revolutionär karaktär". Är inte detta en uppgiven deklARATION? Är det inte en avvikelse från de marxistiska uppgifterna? Utanför proletariats led kommer det aldrig att finnas någon absolut partistabilitet eller helt "konsekventa" demokrater. Det är emellertid vår plikt att uppenbara de klassmässiga grundvalarna för alla partier som uppträder på den historiska scenen. Och vår resolution visar att detta är något som är helt möjligt att genomföra. De tre typer av partier som skisseras i denna resolution har visat sig tillräckligt "stabila" under ett helt revolutionsår, som jag redan visat genom exemplet från första och andra duman.

Vad som *har* visat sig ostabilt är mensjevikernas åsikter. Deras nuvarande resolution är ett enormt steg bakåt i jämförelse med deras utkast från ifjol. Låt oss undersöka denna resolution som publicerades i *Narodnaja Duma* nr 12 (24 mars 1907). Inledningen till denna resolution pekar först på ett "antal gemensamma uppgifter" för proletariatet och den borgerliga demokratin. För det andra säger de att proletariatet måste "kombinera sina aktiviteter med andra sociala klassers eller grupper". För det tredje säger de att proletariatet, i ett land där bönderna dominerar och den demokratiska strömningen i städerna är svag, "genom sin egen rörelse driver framåt"... "hela den borgerliga demokratin i landet". För det fjärde "att den demokratiska rörelsen i landet ännu inte funnit sitt slutgiltiga uttryck i den nuvarande sammansättningen av borgerliga partier), som reflekterar "realismen" och oviljan att kämpa hos stadsbourgeoisin å den ena sidan, och å den andra sidan böndernas "illusioner av småborgerlig revolution och agrara utopier".

Sådan är inledningen. Låt oss nu se på slutsatserna. Den första slutsatsen är att proletariatet under det att det bedriver en oberoende politik måste kämpa både mot den enas opportunism och konstitutionella illusioner och mot den andras revolutionära illusioner och reaktionära ekonomiska projekt. Den andra slutsatsen är att det är nödvändigt att "kombinera våra aktiviteter med de andra partiernas aktiviteter".

En resolution som denna besvarar inte någon av de frågor som varje marxist måste ställa sig, om man vill definiera arbetarpartiets hållning till de borgerliga partierna. Vilka är dessa allmänna frågor? För det första är det nödvändigt att definiera partiernas klasskaraktär. Därefter är det nödvändigt att klargöra den grundläggande formeringen hos de olika klasserna, rent generellt, i den nuvarande revolutionen, d v s i vilket förhållande intressena hos dessa klasser står till revolutionens fortsättning eller utveckling. Vidare är det nödvändigt att övergå från klasser i allmänhet till den nuvarande rollen som de olika partierna, eller olika partigrupperna spelar. Slutligen är det nödvändigt att erbjuda praktiska direktiv rörande arbetarpartiets politik i denna fråga.

Ingenting av detta finns i den mensjevikiska resolutionen. Den är helt enkelt ett sätt att undvika dessa frågor, att undvika dem genom ett allmänt frasmakeri om att "kombinera" proletariatets politik med bourgeoisins politik. Inte ett ord sägs om hur man ska "kombinera", och exakt med vilka borgerligt demokratiska partier. Detta är en resolution om partier, men utan partier. Detta är en resolution som skall definiera vår hållning, men som inte gör någonting för att definiera vår hållning till de olika partierna. Det är omöjligt att ta en sådan resolution såsom vägledning, för den ger oss den största frihet att "kombinera" vad som helst och på vilket sätt som helst. En sådan resolution ger inte några inskränkningar för någon. Den

är en högst "liberal" resolution i ordets fulla bemärkelse. Den kan tolkas bakåt och framåt. Men av marxism finns där inte ett spår. Marxismens grundläggande sats har så fullständigt glömts bort här att varje vänsterkadet skulle ha kunnat skrivit under en sådan resolution. Ta dess huvudpunkter – "gemensamma uppgiften) för proletariatet och den borgerliga demokratin – är det inte just vad som hela den liberala pressen skrämmer om? Behovet att "kombinera" – precis vad som kadeterna kräver. . . Kampen mot högerns opportunist och vänsterns revolutionism — är inte detta vänsterkadeternas älsklingslogan, de som säger att de vill sitta mellan trudovikerna och de borgerliga liberalerna! Detta är inte hållningen hos ett arbetarparti som är avskilt från och oberoende av den borgerliga demokratin, det är hållningen hos en liberal som vill inta "centrum" *mitt ibland* de borgerliga demokraterna.

Låt oss undersöka kärnan i mensjevikernas påståenden: genom sin egenrörelse skall proletariatet "driva framåt" "hela den borgerliga demokratin i landet". Är detta sant? Absolut inte. Låt oss bara erinra oss de stora skeendena i vår revolution. Låt oss ta Bulyginduman. Som ett svar på tsarens uppmaning att ta den legala vägen, att anta hans, tsarens villkor för sammankallandet av den första folkrepresentationen, svarade proletariatet med en resolut vägran. Proletariatet uppmanade folket att krossa denna institution, att hindra att den kom till stånd. Proletariatet uppmanade alla revolutionära klasser att kämpa för bättre betingelser för ett sammankallande av en representativ folkförsamling. Detta upphävde på intet sätt uppgiften att utnyttja tom dåliga institutioner om de faktiskt kommer till stånd trots alla våra ansträngningar. Detta var en kamp *mot* att tillåta dessa sämre betingelser för sammankallandet av en representativ folkförsamling. När man värderar bojkotten görs ofta det logiska och historiska misstaget att man sammanblandar kampen *på grundval av* ifrågasättande institution, med kampen *mot* upprättandet av denna institution.

Vilket svar gav den liberala bourgeoisin på proletariatets appell? De svarade med ett allmänt ramaskri mot bojkotten. Den inbjöd oss till Bulyginduman. De liberala professorerna tvingade studenterna att fortsätta med sina studier istället för att organisera strejker. Som ett svar på proletariatets kampappell svarade bourgeoisin genom att kämpa mot proletariatet. Redan då manifesterade sig antagonismen mellan dessa klasser, tom i en demokratisk revolution, fullt och helt. Bourgeoisin ville inskränka omfattningen av proletariatets kamp, förhindra att denna gick utöver gränserna för sammankallandet av Bulyginduman.

Professor Vinogradov, den liberala vetenskapens skinande ljus, skrev just vid denna tidpunkt: "Det skulle vara Rysslands lycka om vår revolution framskred på samma väg som 1848-49, och dess olycka om den framskred på den väg som revolutionen 1789-93³ antog." Vad denne "demokrat" kallade lycka var den ofullbordade revolutionens väg, det besegrade upprorets väg! Om vår revolution skulle handskas lika hänsynslöst med sina fiender som den franska revolutionen gjorde 1793, så skulle det enligt denne "liberal" bli nödvändigt att uppmana de preussiska stövelknektarna att återupprätta lag och ordning. Mensjevikerna säger att vår bourgeoisin är "obenägen till kamp". I själva verket var bourgeoisin *beredd* att kämpa, beredd att kämpa mot proletariatet, att kämpa mot revolutionens "överdrivna" segrar.

Vidare. Ta tiden mellan oktober och december 1905. Man behövde inte bevisa att bourgeoisin under denna period av uppsving för vår revolution ådagalade "benägenhet att kämpa" mot proletariatet. Detta erkände man till fullo i den mensjevikiska pressen i detta skede. Bourgeoisin inklusive kadeterna försökte på varje sätt att baktala revolutionen, att utmåla den som en blind och barbarisk anarki. Bourgeoisin vägrade inte bara att stödja de organ för upproret som upprättades av folket – de olika slagen av sovjetar av arbetardeputerade, sovjetar av bonde- och soldatdeputerade etc — utan fruktade dessa institutioner och kämpade mot dem. Kom ihåg Struve, som kallade dessa institutioner ett förnedrande spektakel.

³ Lenin syftar på de två stora franska revolutionerna.

Bourgeoisin såg i dem en revolution som gått alltför långt. Den liberala bourgeoisin ville avvända energin hos folkets revolutionära kamp och styra in den i den poliskontrollerade konstitutionella reaktionens snäva banor.

Man behöver inte uppehålla sig vid liberalernas uppträdande i första och andra duman. Tom mensjevikerna erkände att kadeterna i första duman *hindrade* socialdemokraternas revolutionära politik och i någon mån också trudovikernas, att de stod i vägen för vår aktivitet. Och i andra duman förenade sig kadeterna öppet med de svarta hundradena och gav ett helhjärtat stöd åt regeringen.

Att idag säga att proletariats rörelse “driver hela den borgerliga demokratin i landet framåt” betyder att våldföra sig på fakta. Att idag tala om den kontrarevolutionära naturen hos vår bourgeoisin betyder att helt frångå den marxistiska ståndpunkten, betyder att helt glömma klasskampens ståndpunkt.

I sin resolution talar mensjevikerna om “realismen” hos de borgerliga klasserna i städerna. Detta är en egendomlig terminologi, som mot deras vilja förråder dem. Vi är vana vid att bland högersocialdemokraterna se en alldeles speciell innebörd förknippad med ordet realism. Sålunda kontrasterade Plechanovs *Sovremennaja Zjizn* “realismen” hos högersocialdemokraterna med “den revolutionära romantiken” hos vänstersocialdemokraterna. Vad menar då den mensjevikiska resolutionen när den talar om realism? Det tycks som om resolutionen hyllar bourgeoisin för dess moderation och noggrannhet!

Dessa mensjevikernas argument om bourgeoisins “realism”, om dess “obenägenhet” att kämpa – satt i sammanhang med den öppna deklARATIONEN i deras taktiska plattform om “den ensidiga fientligheten” hos socialdemokraterna mot liberalerna – vittnar om en sak, och endast om en sak. I själva verket är innebörden av alltsammans att arbetarpartiets oberoende politik ersätts av en politik av beroende gentemot den liberala bourgeoisin. Och detta, mensjevismens kärna, är ingenting som vi har uppfunnit eller slutit oss till enbart ur deras teoretiska argument – det har manifesterat sig i alla avgörande steg i deras politik under det sista året. Tag den “ansvariga ministären”, blocket med kadeterna, röstandet på Golovin etc. Detta är vad som faktiskt har utgjort innehållet i den politik som för till beroende av liberalerna.

Och vad säger mensjevikerna om bondedemokratin? Resolutionen jämställer bourgeoisins “realism” och böndernas “agrara utopier”, låter det ena uppväga det andra som om de vore av samma betydelse eller i alla avseenden helt analoga. Vi måste, säger mensjevikerna, kämpa lika mycket mot bourgeoisins opportunism som mot böndernas utopism, deras “småborgerliga revolutionism”. Detta är typiskt för mensjevikernas sätt att resonera. Och det är mödan värt att dröja vid detta, för detta sätt är i grunden felaktigt. Ett antal felaktiga slutsatser i den praktiska politiken blir den oundvikliga följd. Denna kritik av bondeutopierna rymmer en bristande förståelse för proletariats uppgifter — att driva bönderna framåt mot en total seger för den demokratiska revolutionen.

Betrakta noga vad som ligger bakom böndernas agrara utopier i den nuvarande revolutionen. Vad är deras stora utopi? Otvivelaktigt är det egalitärismens idé, övertygelsen om att upphävandet av privategendomen till jorden och den lika fördelningen av jorden (eller av arrendena) förmår upphäva rötterna till nöden, fattigdomen, arbetslösheten och utsugningen.

Ingen ifrågasätter det faktum, att detta från socialismens synpunkt är en utopi, en småborgerlig utopi. Från socialismens synpunkt är detta en reaktionär fördom, ty den proletära socialismen ser sitt ideal inte i en jämlikhet mellan småproducenter, utan i en socialiserad produktion i stor skala. Men glöm inte att vad vi nu värderar är innebörden i böndernas ideal, inte i den socialistiska rörelsen, utan i den nuvarande, borgerligt demokratiska revolutionen. Kan vi säga att detta är utopiskt eller reaktionärt i den nuvarande

revolutionen att all jord tas ifrån godsägarna och överlämnas till, eller uppdelas lika bland bönderna? Nej! Detta är inte reaktionärt, utan tvärtom återspeglar det på det mest avgörande och genomgripande sätt strävan efter att förrinta hela den gamla ordningen, livegenskapens alla kvarlevor. Tanken att "jämligheten" kan existera under varuproduktionen och t o m tjäna som en grundval för en halvsocialism är utopisk. Böndernas önskan att ta jorden från godsägarna omedelbart och dela upp den på en egalitär grundval är inte utopisk, utan revolutionär i ordets fulla, egentliga och vetenskapliga mening. En sådan konfiskation och en sådan uppdelning skulle lägga grundvalarna för den snabbaste, bredaste och friaste utvecklingen av kapitalismen.

Objektivt talat, med utgångspunkt från den nuvarande ekonomiska utvecklingen i Ryssland och inte från våra önskningar, är den grundläggande frågan i vår revolution huruvida den kan säkra kapitalismens utveckling genom böndernas totala seger över jordägarna eller genom jordägarnas seger över bönderna. En borgerligt demokratisk revolution är absolut oundviklig i Rysslands ekonomi. Ingen makt på jorden kan hindra den. Men denna revolution är möjlig på två olika sätt: på det preussiska, om man får säga så, eller på det amerikanska sättet. Detta innebär följande: godsägarna kan vinna, lura på bönderna någon form av kompensation eller några obetydliga koncessioner, de kan förena sig med en handfull av rikemännen, utarma massorna och förvandla sina egna jordbruk till kapitalistiska farmer av junker-typ. En sådan revolution kommer att vara borgerligt demokratisk men den kommer att vara minst fördelaktig för bönderna – minst fördelaktig för dem ur synpunkten av en snabb kapitalistisk utveckling. Eller kommer tvärtom bondeupprorets totala seger, konfiskationen av jordagodsens och den jämlika uppdelningen av dem att innebära en mycket snabb utveckling av kapitalismen, den form av borgerligt demokratisk revolution som är mest fördelaktig för bönderna.

Detta är inte enbart för bönderna det mest fördelaktiga. Det är lika fördelaktigt för proletariatet. Det klassmedvetna proletariatet vet att det inte finns och inte kan finnas någon väg som leder till socialismen utan att gå genom en borgerligt demokratisk revolution.

Härav följer att ju mera ofullständig och obeslutsam denna revolution är, desto längre och tyngre kommer de demokratiska uppgifterna, till skillnad från de socialistiska, rent klassmässiga, proletära uppgifterna att åvila proletariatet. Ju mera fullständig böndernas seger blir desto snabbare kommer proletariatet att framstå som en särskild klass, och desto klarare kommer de att kunna framföra sina rent socialistiska uppgifter och syften.

Av detta ser man att böndernas jämlikhetsideal, som må vara reaktionära och utopiska från socialismens synpunkt, är revolutionära från den borgerliga demokratins synpunkt. Detta är skälet till att jämställandet av liberalernas reaktionära natur i den nuvarande revolutionen med den reaktionära utopismen hos bönderna i deras uppfattning av den socialistiska revolutionen är ett skriande logiskt och historiskt misstag. Att jämställa liberalernas försök att inskränka den nuvarande revolutionen till en kompensation för jorden, till en konstitutionell monarki, till kadeternas jordbruksprogram etc med böndernas försök att på ett utopiskt sätt och i reaktionär anda idealisera sina försök att omedelbart krossa jordägarna, att konfiskera all jord, att dela upp all jord – att försöka jämställa dessa saker är att helt överge icke bara proletariatets ståndpunkt, utan också den konsekvente revolutionäre demokratens. Att skriva en resolution om kampen mot den liberala opportunisten och bonderevolutionismen i den nuvarande revolutionen är att skriva en resolution som inte är socialdemokratisk. Det är inte en socialdemokrat som skriver, utan en intellektuell som sitter mellan liberalen och bonden i den borgerliga demokratins läger.

Jag kan inte här gå in tillräckligt i detalj på mensjevnikernas berömda taktiska plattform med dess omskrutna slagord om kamp mot “proletariatets ensidiga fientlighet mot liberalismen”. Den ickemarxistiska och ickeproletära karaktären av ett sådant slagord är helt uppenbar.

Avslutningsvis ska jag uppehålla mig vid en vanlig invändning som man reser mot oss. I flertalet fall, säger man, följer “era” trudoviker kadeterna mot oss. Det är sant, men det är ingen invändning mot vår ståndpunkt och vår resolution, sen vi öppet och bestämt medgivit samma sak.

Trudovikerna är avgjort inte några helt konsekventa demokrater. Trudovikerna (inklusive socialistrevolutionärerna) tacklar utan tvivel mellan liberalerna och det revolutionära proletariatet. Vi har sagt detta, man måste säga det. En sådan vacklan är på intet sätt någon tillfällighet. Den är en oundviklig konsekvens av själva naturen hos småproducenternas ekonomiska betingelser. Å ena sidan är han förtryckt och föremål för utsugning. Han tvingas utan att veta om det till att kämpa mot denna sin ställning, att kämpa för demokrati, för upphävandet av utsugningen. Å andra sidan är han en *liten egendomsägare*. I bonden lever instinkterna hos en egendomsägare – om inte av idag, så av imorgon. Det är egendomsägens, ägarens instinkter som driver bönderna från proletariatet, som i dem ger upphov till förhoppningar om att bli någonting här i världen, att bli borgare, att omgärda sig mot hela samhället på sin egen lilla jordlapp, på sin egen dynghög, som Marx ilsket anmärkt.

Vacklan bland bönderna och de bondedemokratiska partierna är oundviklig. Och det socialdemokratiska partiet får därför inte för ett ögonblick frukta att isolera sig från en sådan vacklan. Varje gång trudovikerna visar bristande mod, och släpar med i liberalernas kölvatten, måste vi utan fruktan och med fasthet gå emot trudovikerna, avslöja och brännmärka deras småborgerliga inkonsekvens och svaghet.

Vår revolution genomgår en svår period. Vi behöver all viljekraft, all uthållighet och styrka hos det organiserade proletära partiet för att kunna motstå alla känslor av misströstan, modfällighet, ligkiltighet och alla förnekanden av kampen. Småbourgeoisin kommer alltid och oundvikligen att mycket lätt duka under för sådana känslor, uppvisa obeslutsamhet, förråda den revolutionära vägen, uppvisa ruelle och ånger. Och i alla sådana fall måste arbetarpartiet isolera sig från de vacklande småborgerliga demokraterna. I alla sådana fall måste vi vara i stånd att avslöja de obeslutsamma demokraterna helt öppet, tom från dumans plattform. “Bönder!” måste vi säga i duman vid sådana tillfällen, “bönder! Ni måste veta att era representanter förråder er genom att följa i de liberala godsägarnas kölvatten. Era dumadeputerade förråder böndernas sak till förmån för de liberala vindflöjlarna och lagvrängarna”. Låt bönderna veta — och vi måste visa detta för dem med hjälp av fakta — att endast arbetarnas parti är den riktigt pålitliga och alltigenom trogne försvararen av intressena, inte bara av socialismen utan också av demokratin, inte bara av alla arbetande och utsugna människor, utan också av bondemassorna i deras helhet som kämpar mot den feodala utsugningen.

Om vi ständigt och utan avvikelser följer denna politik kommer vi att från var revolution utvinna ett enormt material för proletariatets klassmässiga utveckling: vi skall uppnå detta under alla omständigheter, vilka öden som än förestår oss, vilka motgångar (under särskilt ogynnsamma omständigheter) som under revolutionen än kommer att drabba oss. En fast proletär politik kommer att ge hela arbetarklassen en sådan rikedom av idéer, en sådan klar förståelse och en sådan ihärdighet i kampen att ingen på jorden kommer att vara istånd att skilja den från socialdemokratin. Också om revolutionen lider nederlag kommer proletariatet att först och främst förstå de ekonomiska klassgrundvalarna för både de liberala och de demokratiska partierna, vidare kommer den att lära sig hata bourgeoisins bedrägerier och att förakta småbourgeoisins svävande på målet och dess ständiga vacklan.

Och det är blott med en sådan kunskapsfond, med sådana tankevanor, som proletariatet kommer att kunna nalkas den nya, socialistiska revolutionen ännu mera enat och djärvt. (Applåder från bolsjevikerna och centrum.)

7. Avslutande anmärkningar om rapporten om hållningen till de borgerliga partierna 14 maj

Jag ska börja med frågan om den ståndpunkt som intagits av den polska delegationen, som har berörts här. De polska kamraterna anklagades — i synnerhet av bundisterna — för att ha varit inkonsekventa genom att ha anslutit sig till vår resolution, sedan de själva förklarat den otillfredsställande i kommissionen. Sådana anklagelser grundar sig på en mycket enkel förevändning — man undviker *kärnan* i de frågor som kongressen står inför under denna punkt på dagordningen. De som inte önskar undvika varje diskussion i sakfrågan kommer lätt att inse att vi bolsjevikerna alltid har varit ense med polackerna i två grundläggande frågor. Först och främst är vi ense om det faktum, att proletariatet för sina socialistiska uppgifters skull konsekvent måste bibehålla sin klassmässiga individualitet gentemot alla andra (borgerliga) partier, hur revolutionära de än må vara, hur demokratisk än den republik de förespråkar är. För det andra är vi överens om att det är arbetarpartiets rätt och plikt att ta ledningen över de småborgerliga demokratiska partierna, inklusive bondepartierna, inte bara i kampen mot självhärskardömet, utan också mot den förrädiska liberala bourgeoisin.

I resolutionen om den socialdemokratiska dumagruppens rapport, som de polska kamraterna har framlagt på kongressen, uttrycks dessa idéer och förslag med den största klarhet. Resolutionen talar öppet om behovet för socialdemokratin att behålla sin klasskaraktär åtskilt från alla andra partier, ända ner till socialistrevolutionärerna. Den talar öppet om möjligheten och nödvändigheten av en enig handling mellan socialdemokraterna och trudovikgrupperna mot liberalerna. Detta är vad vi i Ryssland kallar ett vänsterblock, eller en vänsterblockspolitik.

Av detta står det klart att vi är eniga med polackerna på en reell grundval vad gäller de avgörande punkterna i frågan om hållningen gentemot de borgerliga partierna. Att förneka detta eller att tala om polackernas motsägelsefulla beteende skulle vara att undvika en rättfram framställning av de principiella meningsskiljaktigheterna.

Proletariatets socialistiska syften åtskiljer det från alla partier, t o m de mest revolutionära och republikanska; och så har vi proletariatets ledarskap i kampen över alla revolutionära demokrater i den nuvarande revolutionen — kan man förneka att dessa är de grundläggande och vägledande tankarna i såväl den polska som den bolsjevikiska resolutionen?

Några ord om Trotskij. Jag har inte tid att här uppehålla mig vid våra meningsskiljaktigheter med honom. Jag vill bara anmärka att Trotskij i sin bok *Till partiets försvar* i tryck uttalade sin solidaritet med Kautsky, som skrev om den ekonomiska intressegemenskapen mellan proletariatet och bönderna i den nuvarande revolutionen i Ryssland. Trotskij kungjorde det tillåtliga och nyttiga i ett vänsterblock mot den liberala bourgeoisin. Dessa fakta är tillräckliga för att jag ska kunna hävda att Trotskij har kommit närmare våra ståndpunkter. Helt åtskilt från frågan om den "oavbrutna revolutionen", har vi här en samstämmighet på grundläggande punkter i frågan om hållningen mot borgerliga partier.

Kamrat Lieber har synnerligen energiskt anklagat mig för att tom utesluta trudovikerna från proletariatets borgerligt demokratiska allierade. Lieber har därvid återigen låtit sig förföras av fraser, och har inte tillräckligt uppmärksammat det väsentliga i diskussionen. Jag talade inte om att utesluta en enig handling med trudovikerna, utan om behovet av att avskilja oss från trudovikernas vacklan. Vi får inte frukta att "isolera" oss från dem när de är benägna att dras

med i kadeternas kölvatten. Vi måste hänsynslöst avslöja trudovikerna när de vägrar att konsekvent uppträda som revolutionära demokrater. Det gäller ett av två ting, kamrat Ueber – antingen kommer arbetarnas parti att följa en verkligt oberoende proletär politik, i vilket fall vi tillåter oss en enig handling med en del av bourgeoisin endast då *den*, denna sektion accepterar var politik, och inte vice versa, annars kommer vårt tal om proletariatets oavhängiga klasskamp bara att förbli tomt prat.

Liksom Lieber har också Plechanov undvikit det väsentliga i diskussionen, men på ett annat sätt. Plechanov talade om Rosa Luxemburg och utmålade henne som en madonna som nedsteg till oss på ett moln. Ingenting kunde vara skönare! En elegant, galant och effektiv polemik . . . Men jag skulle ändå vilja fråga Plechanov: Madonna eller inte – men vad anser du om frågans kärna? (Applåder från centrum och bolsjevikerna.) Trots allt är det ganska dåligt att behöva tillgripa en madonna för att kunna undvika att analysera sakfrågan. Madonna eller inte – vilken attityd måste vi inta gentemot “en дума med fulla befogenheter”? Vad är det? Liknar detta marxism, liknar detta en oberoende proletär politik?

“Överenskommelser från fall till fall”, upprepar Lieber och Plechanov för oss på alla upptänkliga sätt. Detta är en högst bekväm formel, men saknar helt och hållet principer. Den är absolut uttömd på allt innehåll. Trots allt tillåter också vi kamrater, överenskommelser med trudovikerna under vissa betingelser och *likaledes blott* från fall till fall, helt avgjort från fall till fall. Vi ska mycket gärna inkludera dessa ord också i vår resolution.

Men det är inte frågan. Frågan är vilka eniga handlingar som är tillåtna från fall till fall, med vem, och för vilket ändamål! Både Plechanov, med sitt galanta snille, och Lieber med sin tomma patetik, har hafsat över och trollat bort dessa betydelsefulla frågor. Och denna fråga är ingen teoretisk fråga, utan ett ytterst vitalt och praktiskt problem. Vi har erfarenheter av vad de berömda överenskommelserna från fall till fall, de berömda “tekniska” överenskommelserna, betyder bland mensjevikerna! De betyder en politik där arbetarklassen är beroende av liberalerna, och ingenting annat. “Från fall till fall” är en dålig täckmantel för denna opportunistiska politik.

Plechanov citerade passagen från Marx' arbeten, om behovet att stöda bourgeoisin. Det är synd att han inte citerade från *Neue Rheinische Zeitung*.⁴ Det är synd att han glömde hur Marx ”stödde” liberalerna under den tidiga den borgerliga revolutionen i Tyskland stod på sin höjdpunkt. Det är inte heller nödvändigt att gå så långt för att bevisa någonting som är odiskutabelt. Den gamla Iskra talade också ofta om nödvändigheten för det socialdemokratiska arbetarpartiet att stödja liberalerna – t o m adelns marskalkar. Under den period som föregick den borgerliga revolutionen, då socialdemokratin fortfarande måste väcka folk till politisk aktivitet, var detta helt legitimt. Idag, då olika klasser redan har uppträtt på scenen, då å ena sidan revolutionär rörelse bland bönderna har uppträtt, och där å andra sidan liberala förräderier har förekommit – idag kan det inte vara frågan om att stödja liberalerna. Vi är alla eniga om att socialdemokraterna nu måste kräva konfiskering av jordagodsens. Och vilken attityd intar liberalerna till detta?

Plechanov sa: alla klasser som är det minsta progressiva måste bli verktyg i händerna på proletariatet. Jag tvivlar inte på att Plechanov önskar detta. Men jag försäkrar att i praktiken den mensjevikiska politiken inte leder till detta, utan till något helt annat. I varje särskilt fall under det senaste året, då mensjevikerna trodde sig stödja kadeterna, var mensjevikerna i själva verket verktyg i kadeternas händer. Detsamma gällde stödet åt kravet om en dumaministär och valblocket med kadeterna. Erfarenheten har visat att i dessa fall proletariatet visade sig vara verktyget, trots “önskningarna” hos Plechanov och andra

⁴ Den tidning Marx redigerade under 1848 års revolution

mensjeviker. Detta är något helt annat än “duman med fulla befogenheter” och röstandet på Golovin.

Vi måste inse till fullo att den liberala bourgeoisin har slagit in på den kontrarevolutionära vägen, och att vi måste kämpa mot den. Först då kommer arbetarpartiets politik att bli en oberoende revolutionär politik, inte enbart i ord. Först då kommer vi att systematiskt utöva vårt inflytande på såväl småbourgeoisin som bönder, vilka vacklar mellan liberalismen och den revolutionära kampen.

Det var ingen poäng i de klagomål som gjorts här om det inkorrekt i vår tes om liberalernas förräderi mot småbourgeoisin. Inte bara vår revolution, utan erfarenheterna från andra länder också, har visat att det är genom förräderi som liberalismen upprätthåller sitt inflytande inom många sektorer av befolkningen. Det är vår enkla plikt att kämpa för att befria dessa sektorer från liberalernas inflytande. Under loppet av årtionden har det tyska socialdemokratiska partiet kämpat för att förintä — och har, exempelvis i Berlin, förintä — liberalernas inflytande på breda lager av befolkningen. Vi kan och måste uppnå samma sak, och beröva kadeterna deras demokratiska anhängare.

Låt mig ge ett exempel på vad den mensjevikiska politiken av stöd till kadeterna har lett till. I den mensjevikiska tidningen *Russkaja Zjizn* den 22 februari 1907 (nr 45), uttryckte en osignerad, dvs redaktionell artikel följande om valet av Golovin och hans tal: “Riksdumans ordförande har gripit sig an med en stor och ansvarsfull uppgift – att säga sådana ord som förkroppsligar de grundläggande kraven och behoven hos våra 140 miljoner människor... Inte för ett ögonblick kunde herr Golovin höja sig över nivån hos en medlem i kadetpartiet, och göra sig till tolk för viljan hos hela duman”. Kan ni inte se hur uppbyggligt detta är? Mensjevikerna härleder liberalens ansvarsfulla uppgift – att tala på “folkets” vägnar – helt enkelt ur det förhållandet att de har stött honom med sina röster. Detta innebär just att överlämna det ideologiska och politiska ledarskapet åt liberalismen. Detta är ett totalt övergivande av klasständpunkten. Och jag säger att om någon socialdemokrat i ett vänsterblock skulle drömma om att skriva om trudovikens ansvarsfulla uppgift att återspegla “arbetarnas” behov så skulle jag helhjärtat stödja den mest handgripliga censur av en sådan socialdemokrat. Mensjevikerna har här ett ideologiskt block med kadeterna, och vi får inte tillåta några sådana block med några, inte ens med socialistrevolutionärerna.

I förbigående påstod Martynov att vi förfaller till ett sådant block när vi talar om jord och om total frihet! Det är inte sant. Låt mig erinra om den mensjevikiska tidningen *Sotsialdemokrat*. I det utkast till valplattform som sammanställdes av centralkommittén, och som sedan publicerades i denna tidning, möter vi just samma slagord om jord och frihet! Martynovs ord är rena ordmärkeriet.

Slutligen skulle jag vilja säga några ord beträffande de polska kamraterna. En exakt karaktäristik av de småborgerliga partierna kan ha tätt sig onödig för några av dem. Kanske gör den mer akuta klasskampen i Polen den onödig. Men för ryska socialdemokrater är den nödvändig. Ett exakt påvisande av trudovikpartiernas klasskaraktär är helt nödvändig såsom en vägledning för all vår propaganda och agitation. Det är enbart på grundval av en klassanalys av dessa partier som vi slutgiltigt kan uppställa våra taktiska uppgifter för arbetarklassen – proletariats socialistiska klassprägel och kampen under dess ledarskap mot både självhärskardömet och den bedrägliga bourgeoisin. (*Applåder från bolsjeviker och centrum.*)

9. Invändningar mot Trotskijs ändringsförslag till den bolsjevikiska resolutionen om hållningen till de borgerliga partierna, antagna av kongressen den 15-16 maj

I. Två punkter är här väsentliga. De får inte utelämnas. Den första punkten pekar på de ekonomiskt progressiva skikten av bourgeoisin. Detta är väsentligt. Ännu mera väsentligt är punkten om den borgerliga intelligentian. I de borgerliga partierna finns det ett växande antal av borgerliga intellektuella som försöker försona de feodalt sinnade godsägarna med de arbetande bönderna, och som står för bevarandet av alla sorts rester och kvarlevor av självhärskardömet.

II. Man måste hålla med om att Trotskijs ändringsförslag inte är mensjevikiskt, utan uttrycker "precis samma", dvs bolsjevikiska tanke. Men Trotskij har uttryckt denna tanke på ett sätt som är föga bättre. När vi säger "samtidigt" uttrycker vi den allmänna karaktären hos den nuvarande politiken. Denna allmänna karaktär är otvivelaktigt av en sådan natur att betingelserna tvingar oss att samtidigt uppträda både mot Stolypin och mot kadeterna. Detsamma gäller beträffande kadeternas bedrägliga politik. Trotskijs tillägg är överflödigt, ty vi letar inte efter unika fall i resolutionen, utan skisserar *huvudlinjen* för socialdemokratin i den borgerliga ryska revolutionen.

10. Invändningar mot Martovs ändringsförslag till den bolsjevikiska resolutionen om hållningen till de borgerliga partierna den 16 maj

I. Var och en inser att Martovs ändringsförslag är högst väsentligt. "Tekniska överenskommelsen) är ett ytterst elastiskt begrepp. Det tycks som om en "duma med fulla befogenheter" också innefattas under termen "teknisk". Om Martov tror att våra överenskommelser med trudovikerna är någonting annat än tekniska så tror han fel. Vår resolution säger inte att tekniska överenskommelser med den liberala bourgeoisin är otillåtna. I en resolution får det inte finnas plats för sanktioneringar eller förbud; den bör peka på en ideologisk politisk linje. Om ni emellertid är missnöjda med denna frånvaro av förbud och för in era anteckningar om "sanktioneringar", förstör ni därmed hela andan, hela innebörden i vår resolution. Och om ett sådant tillägg accepterades så kunde vi inte göra någonting annat än att dra tillbaka vår resolution.

II. När Martov går så långt som till att säga att vi vägrar att i vår resolution införa något omnämnande av våra motsättningar till de revolutionära narodnikerna upphäver han genom denna öppna och skriande osanning sitt eget syfte och visar att hans eget ändringsförslag är en ren uppfinning. Nej, det är inte vi som vägrar att kämpa mot narodnikernas pseudosocialistiska natur, utan ni mensjevikiska kamrater, som har vägrat stödja den *revolutionära* demokratin, och föredrar *liberalerna* (kadeterna). Majoriteten av narodnikgrupperna (folksocialister och trudoviker) har inte bara vägrat att stödja socialistrevolutionärernas terrorism utan tvärtom gjort misstag i form av överdrivna eftergifter gentemot liberalerna. Den äkta revolutionismen hos *alla* narodniker kommer till uttryck i försöken *att krossa* godsägarväldet. *Just i detta* ser liberalerna "äventyrspolitik och utopism". Martov hjälper ; själva verket liberalerna.

11. Invändningar mot Martynovs ändringsförslag till resolutionen om hållningen till de borgerliga partierna 16 maj

I. Martynovs ändringsförslag är ytterligare ett försök att införa den mensjevnikiska ståndpunkten att bönderna är mera reaktionära (eller kan vara mera reaktionära) i den nuvarande revolutionen än kadeterna, eftersom mensjevnikerna inte säger ett enda ord om kadeternas reaktionära natur. Martynovs argument är helt förvirrade – kluvenheten beror inte på böndernas vacklan mellan reaktion och revolution utan på deras vacklan mellan kadeterna och socialdemokraterna. Mensjevnikerna kommer oundvikligen och med nödvändighet att införa sin favorittanke om den reaktionära naturen av konfiskationen av jordagodsens och om det progressiva i kompensationen, i de anarkistiska tendenser som Martynov talar om. “Anarkistiska tendenser” hos bönderna är en liberal godsägarnas. Beträffande den proletära rörelsens underordnande under bonderörelsen – är det löjligt att tala om detta sedan man deklarerat just motsatsen, och uttryck det massor av gånger i resolutionen.

II. Om vi accepterade Martynovs ändringsförslag skulle vi utan tvivel göra socialdemokratin löjlig. I början av resolutionen talar vi om en beslutsam kamp mot den feodala staten. Nu måste vi dra en politisk slutsats från detta socialekonomiska påstående. Vår uppgift är att vinna den sektion av bourgeoisin vars ekonomiska ställning tvingar den till kamp (bönderna) bort från inflytandet av den sektion av bourgeoisin som är oförmögen att ansluta sig till denna beslutsamma kamp (från inflytandet av de liberala godsägarna, kadeterna). Det är för att blanda bort en klar politisk slutsats som Martynov föreslår att det som säges i början skall upprepas i slutet.